

STOCKHOLM + 50 juni 2022

GRÖNA KVINNOR

Ewa Larsson, Eva Hallström,

Vivianne Gunnarsson

sätter på sej genusglasögonen

- berättar och analyserar

FNs HISTORISKA ROLL UR ETT MILJÖ- OCH JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV

Internationella organisationer och inbjudna gäster anlände Stockholm utan större medie uppbåd. Nu skulle det stämmas av vad som uppnåtts sedan 1972 då det första intrernationella klimatmötet hölls i Stockholm om "människans miljö". Då uttryckte vi oss så, miljön var människans. Så mycket har ändrats sedan dess, vi håller på att lära oss bli medspelare, att inte ta mer av jordens resurer än vad vi kan ge tillbaka.

Begreppet hållbar utveckling formulerades och gavs ett innehåll i Bruntlandrapporten 1987. - Är vi där nu i den cirkulära och hållbara ekonomin och råder mänskliga rättigheter? Nä, inte riktigt så, koldioxidutsläppen ökar mer än någonsin och jämställdheten minskar, kvinnor är ännu inte subjektet i sitt eget liv. I Europa och övriga världen ökar investeringar i vapen och samtal förs om att använda kärnvapen. Men det finns numera flera kvinnor på ledande positioner, de behöver allt stöd att agera strategiskt med empati och klokskap. Sveriges Kvinnoorganisationer, SKO, som Gröna Kvinnor är medlemmar i hade gett oss ackreditering att delta i den högst intressanta internationella konferensen.

Konferensen 1972 var ett initiativ av Sveriges regering och samlade deltagare från 113 länder under mottot "**Only One Earth**". Konferensen avslutades med "Stockholmsdeklarationen" där 26 principer fastställdes. Där återfinns att "*stater ska ta ett gemensamt ansvar för att nationella aktiviteter inte har negativa effekter på andra staters miljö*".

FN:s miljöprogram UNEP grundades samma år i Nairobi i Kenya. Mandatet innebar att ta ett ledarskap, leverera vetenskap och utveckla lösningar. Förutom klimatförändringar, förvaltning av marina och terrestra (grundvattenberoende) ekosystem och grön ekonomisk utveckling, ska UNEP utveckla internationella miljöavtal, publicera och främja miljövetenskap och hjälpa nationella regeringar att uppnå miljömålen. *Trots det har nationella regeringar konstant tillåtit att uppvärmningen av planeten fortsätter, de levererar inte hållbart.*

På Rio+40 2012 slog världens länder fast en framtidsplan för en hållbar utveckling. Där kom kapitel om grön ekonomi och fattigdomsbekämpning med för första gången, grundat på Bruntlandkommissionen, det benämndes ekonomisk och social hållbarhet. Det var en utveckling av Stern rapporten 2006 "Stern Review on the Economics of Climate Changes" där global uppvärmning endast ges ett ekonomisk värde utifrån traditionell BNP beräkningar. *FN-systemet uppmanas nu till att bidra till kapacitetsuppbyggnad inom den gröna ekonomin.* En tioårig ram för program för hållbar konsumtion antogs också. - Har länderna nu börjat räkna på annat sätt eller ger fortsatt olyckor och krig plus poäng i BNP? Ja det gör det, här återstår mycket, lagstiftning behöver spetsas så att det både blir både dyrt och kriminellt att skita ner och förstöra jorden.

Rio+40 lade grunden för Agenda 2030 som antogs av FN:s medlemsländer 2015. Eftersom UNEP är medlem i FN:s utvecklingsprogram jobbar de också stödande gentemot världens länder att uppnå AGENDA 2030.

UNEP står också som värd för sekretariaten för flera multilaterala miljöavtal och forskningsprogram inklusive konventionen om **Biologisk mångfald (CBD)** som också har årliga COP möten med punkter att följa upp.

COP15 FN om Biodiversity i dec 2022 i Kanada gick otroligt trögt ända fram till att medlemsländernas politiska ledare anlände. Då blev det islossning både avseende ekonomiska åtaganden som skyddande av mark och land. Länderna har förbundit sej att ställa 30 % av sin landareal helt till naturens förfogande och att återställa, restaurera, 30 % land. *Här kom för första gången i FNs historia moder jord med i slutprotokollet.*

Att starta upp årliga klimatkonferenser inleddes 1995, samma år som WTO bildades i Bonn, Världshandelsorganisationen. Även Platform for Action kom till 1995 i Beijing, där kvinnors inflytande och makt över samhällsutveckling lyfts fram som ett måste och slutdokumentet utvärderas varje år inom FN:s ram och i samband med FN:s Kvinnokommissions möten i New York, CSW. COP står för "Conferens of the Parties" och CSW, "Commission on the Status of Women".

1988 inrättade Meteorologiska världsorganisationen och UNEP den mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPCC). UNEP är också genomförandeorgan för den globala mellanstatliga miljöfonden (GEF) som bildades på RIO+20 1992. Syftet är att fungera som finansiell mekanism åt konventioner som Biologisk mångfald, Klimatkonvention, Stockholmskonventionen, landförstöring, organiska miljögifter, internationellt vatten och underliggande påverkan. Här återfinns också den multilaterala fonden för genomförande av Montreolprotokollet, att stoppa uttunning av ozonskiktet.

Utifrån det IPCC rapporterade insåg FN att mer måste till, inom ramen för COP enades världens länder om ett avtal, **Parisavtalet trädde i kraft 2016**. Ett globalt klimatavtal med fokus att begränsa uppvärmning genom att minska utsläppen av växthusgaser. Målet som bestämdes var att hålla den globala uppvärmningen långt under 2gr och sträva efter en begränsning till 1,5gr. Sedan Parismötet har årliga COP möten hållits för att komma överens om gemnsamma spelregler, senast i Egypten COP27. Istället för att minska ökar klimatutsläppen och fossila bränslen är fortsatt statligt subventionerade, även i Sverige och EU.

På COP27 i nov 2022, FN:s konferens om klimatförändringar, UN Climate Change Conference, skulle länderna presentera sina konkreta handlingsplaner att minska fossila utsläpp. Ett breddat perspektiv planerades att lyfta fram skogsbruk, biologisk mångfald, jordbruk och konsumtion, dvs inte endast direkta fossila utsläpp från olika trafikslag. Mötet blev en stor besvikelse i det avseende att flertalet länder inte presenterat handlingsplaner. Igen var det också både olje-, fossilgas- och kärnkraftsbolag som tilläts exopera sej stort då de också var stora ekonomiska sponsorer, precis som i Polen, COP25 i Katowice, Ett breddat prespektiv trängde inte heller igenom. Däremot så uppnåddes vissa resultat inom det område som var konferensens huvudmål, Loss and Damage, som innebär mer av gemensam syn och uppbyggnad av ny ekonomisk fond där länder som orsakat utsläpp i andra länder ska sätta in pengar, t.ex. att svenska utsläpp bidrar till torka i vissa afrikanska länder och översvämningar i asiatiska låglänta länder. Stora problem kvarstår dock när länder med i dag mycket starka ekonomier, Indien och Kina, vill ha ersättningar trots att de själva fortsätter med egna kolgruvor. Regleringar behövs och allt ska beslutas i konsensus.

DET GÅR INTE SÅ BRA

1970 låg de globala utsläppen av växthusgaser på 29,5, sedan har de konstant ökat och låg 2019 på 59,2. Enligt IPCC behöver utsläppen av koldioxid ner till netto-noll omkring 2050. Den första översynen av nationella insatser ska göras 2023. FN:s sekretariat UNFCCC publicerar årligen syntesrapporter, senaste kom i oktober innan COP27 i november. Även utsläpp från skogsskövling, biologisk mångfald, jordbruk och konsumtion måste och ska räknas in, här återstår mycket.

UNEP (FN:s Miljöprogram) skrev i sin rapport 2021 (UNEP Emissions Gap Report) att utsläppen nu måste halveras på åtta år! *Det är i den extremt allvarliga situationen som Sthlm+50 mötet den 2-3 juni ska ses. Det råder klimatnödläge.* Länders ministrar och departement skulle tala allvar med varandra, peppa och ge "best praxis" att skydda planeten och bidra till en hållbar och inkluderande utveckling. Här skulle jämställdhet, urfolk och det grönt ekonomiskt inflytande diskuteras tillsammans med civilsamhället som också inbjöds.

Den 5 juni stod också Sverige värd för Världsmiljödagen vilken också inrättades 1972 och som naturvårdsverket som myndighet ansvarar för att följa upp. Dagen uppmärksammandes inte i Sverige utanför kretsen redan engagerade.

Inför mötet betonade FNs Generalsekreterare António Guterres

det stora allvaret eftersom världen befinner sej i ett "existentiellt hot". Han krävde "Brådskande och breda insatser att bryta utvecklingen". Stora förväntningar ställdes på att Sverige och Kenya, som tillsammans agerade som värdar, skulle kunna få länders ledare att äntligen förstå allvaret och börja samarbete. Dessa förväntningar kom helt på skam.

Det är utifrån denna femtioåriga historia om nödvändigheten av gemensamma spelregler som dagens unga människors vrede ska ses. För resultatet av alla konventionen är att västländer levererar som om de hade fyra jordklot. När inte politiker laverar annat än bla bla, går de unga till domstol. Många hoppades dessutom att Sverige skulle driva på Sthlm+50 mötet för att storskalig miljöförstöring ska bli ett internationellt brott och införlivas i Internationella Brottmålsdomstolen i Haag. **Organisationen End Ecocid** hade arbetat för det sedan 2016 med starkt internationellt stöd. Detta hände inte!

Dagens beslutsfattare världen över har svårt att visa ledarskap för gemensamma beslut som gynnar omställning. Det trots att klimatförändringarna och den biologiska utarmningen är pågående mitt framför allas våra ögon. Och i Sverige blir tonläget ibland väldigt aggressivt mot de som vill påkalla uppmärksamhet genom manifestationer och tvivel sås mot de som kräver att befintlig lagstiftning ska användas.

Det sjätte massutdöendet är en utrotning och benämns den **holocenska massutrotningen**. Det betyder att det är människoarten, homo sapiens och dess samhällens utrotande av naturliv, djurarter och miljön som både är problemet men också lösningen.

Politiska ledare tycks tro att löften om mer till alla hela tiden leder till omval och att förslag på strukturell omställning inte gör det. Dvs att kortsiktig girighet lönar sej.

Jag och Gröna Kvinnor är inte så säkra på det. Filosofin lär att om en människa förstår varför hon ska ändra sitt beteende så gör hon det. Covid har bevisat att det stämmer. Nu hoppas jag på ett klokt näringsliv och att kloka kvinnor tar över och leder världen ur den vidriga situation vi befinner oss i.

Så kallad "tipping point", när ekosystem tippar över och inte kan återställas ligger nära, det är som att ha feber, du klarar 41 grad men vid 42 grader dör du /// Ewa Larsson

2-3 JUNE 2022

STOCKHOLM

A HEALTHY PLANET FOR THE PROSPERITY OF ALL
- OUR RESPONSIBILITY, OUR OPPORTUNITY

Vivianne Gunnarsson, Eva Hallström, Aase Smedler, Ewa Larsson

Stockholm +50 öppnade under stort allvar och med beslutsamhet. Statsminister Magdalena Andersson poängterade att vårt ansvar inte bara är stort det är avgörande

och vi har ett moraliskt ansvar. Världen väntar på att politiken levererar och att näringslivet styr om. Gröna Kvinnor hade uppskattat om ministern lagt till att ingen ska ta mer av jordens resurser än vad som ges tillbaka, civilsamhället är trötta på att vänta. Pengar finns menar vi och ska vara medel inte mål för giriga.

Omställning nu!

Utveckla en roadmap till en ekonomi som är positiv för naturen och cirkulär ekonomi

Starkt intryck gjorde miljöministrarna från Nigeria Sharon Ikeazor och Finland Emma Kari med sina linjetal om en förändrad ekonomi med hänsyn till naturens krav.

Sharon är också en nationell kvinnoledare och aktiv i flera organisationer för kvinnligt ledarskap bl.a. UN Women. Nigeria har påbörjat arbete mot en hållbar grön ekonomi och var först i Afrika med att ge ut gröna obligationer. Ingen politisk framgång kan ske utan kvinnornas delaktighet och kraft var hennes slutsats, eller hur säger vi!

Emma Kari från finska Gröna är Miljöminister sedan i november 2021. Hon höll fram utmaningar för att uppnå en hållbar ekonomisk politik de kommande åren. Det innebär behov av betydande förändringar i samhällsstrukturer.

Finland har en klimatlag och målet är att bli CO₂ fria 2035, Nu arbetar de på att få fram en lag för påverkan på naturen bl.a. i form av biologisk mångfald. Naturkapital måste hanteras lika noga som annat kapital t.ex. måste bin och andra pollinatörer värderas upp även ekonomiskt.

Slutsats; Luckor i den globala styrningen hindrar en snabb omställning till en ekonomi som är positiv för naturen. Det behövs processer både inom länder som påskyndarlagstiftning och ekonomiska styrmedel såväl som samordnade processer globalt. Naturen känner inga gränser.

Övriga I panel: Victor Galaz (Stockholm Resilience Centre), Karen Ellis (WWF-UK), Paulina Murphy (World Benchmarking Alliance), Kumi Kitamori (OECD)

Cirkulär ekonomi

En ny typ av ekonomi drevs generellt av flera länders talare i såväl plenum som i ledarskapsdialogerna och i sidoordnade möten och i den sk. action Hub där lite kortare inlägg hölls. Det var både intressanta inlägg om cirkulär ekonomi specifikt och tillägg till det vanliga BNP måttet, Mätning av ett lands ekonomi i stort måste också fånga in och möta befolkningens välfärd och naturen. Naturens bidrag ska värderas som både producent av nyttigheter och värdet av mängden orörd natur.

Handel för cirkulär ekonomi

I ett seminarium om att underlätta handel för en cirkulär ekonomi, deltog några företag och berättade om hur de påbörjat arbete mot cirkulär ekonomi genom att lägga in i produktutvecklingen att reducera insatsmaterial och se till att materialen var såväl möjliga att återanvända som att reparera. Ett problem som återkom bland talarna var att den sk Baselkonventionen om handel över gränserna med miljöfarligt avfall inte till fullo följs. Detta är förstås ett stort problem för att komma vidare.

Baselkonventionen har arbetats fram inom FN-systemet, undertecknades 1989 och trädde i kraft 1992. Till konventionen hör bilagor och protokoll. En ändring av konventionen, det så kallade Baselförbudet, Ban Amendment, undertecknades 1995 och trädde i kraft den 5 december 2019. Baselförbudet innebär ett förbud mot export av farligt avfall från OECD-länder och EU-länder till länder som inte är medlemmar av OECD eller EU.

Länderna (konventionens parter) ska sträva efter att kontrollera gränsöverskridande transporter av farligt avfall, övervaka och förhindra illegal avfallshandel, ge bistånd till miljömässigt sund hantering av farligt avfall, främja samarbete samt utarbeta tekniska riktlinjer för hanteringen av farligt avfall. Representanter för konventionsparterna möts vart annat år i Partskonferenser för genomförande av beslut.

EU har ratificerat konventionen. EU har genomfört konventionen genom en avfallstransportförordning (EG) nr 1013/2006 som är direkt tillämplig i medlemsstaterna för gränsöverskridande transporter av avfall.

Avfallshantering allt viktigare

Seminariet samlade lokala borgmästare och andra intresserade av att diskutera avfallshantering som slutsteget i den cirkulära ekonomin. För att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 är det viktigt att få igång en aktiv avfallshantering. Fortfarande är deponering på enorma sophögar eller möjligen nedgrävning det vanligaste alternativet i många länder. Särskilt i länder med korrumperade statsskick utav verkligt demokratiskt inflytande. En hemsk bild som projicerades under seminariet var en by byggd på pålar i vattnet och där en tjock gröt av olika avfall flöt omkring. Så ser det säkert ut på flera håll och det måste vara väldigt brådskande att komma till rätta med bl.a. plasten som inte bryts ner bara blir till mindre o mindre beståndsdelar. Störstadelen av skräpet bestod av plastflaskor. Min undring är varför inte pantsystem införs.

Lokala myndigheter, städer och kommuner spelar en avgörande roll för att få en fungerande avfallshantering. Seminariet stödde den ledarskapsdialog som skulle diskutera systemförändringar mot ett mål om noll nedsmutsning och noll avfall. För att klara det är det av vikt att få till nya partnerskap på lokal nivå.

Moderator för seminariet var avfall Sveriges vd Tony Clark

Inledningstalare var Catarina Luhr Miljöborgarråd (Miljöpartiet) i Stockholm stad

Övriga talare: Carlos Silva (The International Solid Waste Association), Xiaofang Zhou (UNDP), Mary Matthews (UNDP), Abdulla Naseer (Ministry of Environment, Climate Change and Technology, Maldives), Kavydass Ramano (Minister of Environment, Solid Waste Management and Climate Change, Mauritius),

Maria van Berlekom (Sida), Yvonne Denise Aki-Sawyerr (Mayor of Freetown, Sierra Leone), Ana Lucia Ferrero (Vice-mayor of Curridabat, San Jose, Costa Rica), Sarto Nogueira (Mayor of Fortaleza, Brazil)

Att finansiera cirkularitet för hållbar återhämtning och gröna jobb

Seminariet samla finansinstitutioner och banker och FNs olika delar inom området.

Inledningstalaren Steffi Lemke, dåvarande miljöminister i Tyska förbundsrepubliken, glänste. Tyskland är ett föredöme som vanligt och har kommit långt i aktiviteter mot en cirkulär ekonomi och är även drivande inom EU för detta, Det är förstås helt nödvändigt då hela deras bilindustri måste tänka om och även hela energisektorn.

Övriga i panelen: Sonja Leighton-Kone (UNEP), Massimiano Tellini (Intesa Sanpaolo), Al-Hamndou Dorsouma (IDB), Ingrid-Gabriela Hoven (GIZ), Madeleine Ronquest (First Rand), Mette Grangaard Lund (ILO), Ricardo De Vecchi Galindo (IDB)

Ledarskapsdialog 1

Jag deltog även i ledarskapsdialog 1 som handlade om vad som görs i olika länder för att skynda på minskningen av koldioxid i atmosfären och hindra klimatförändringarna.

Det var många talare i panelen och övriga fick 2-3 minuter vardera att framföra sitt budskap dvs. i den mån de anmält talartid. Med ledarskapsdialog ska förstås att de flesta talare var ministrar eller på annat sätt mycket tongivande internationellt.

Anmärkningsvärt var talet som hölls av USA:s förre utrikesminister John Kerrys och USAs s.k. klimatsändebud. Visserligen talade han om snabb utfasning av fossila bränslen men utan verklighetsförankring. Han verkade snarast läxa upp de övriga talarna som var Ecuadors miljöminister, EUs miljökommissionär och en professor från FNs klimatpanel. De talade om aktivitet på lokal nivå och de många människornas bidrag, om biodiversitet och cirkulär ekonomi.

Övriga talare var i väldigt stor utsträckning kvinnliga miljöministrar. Det gäller Cuba, Colombia, Pakistan, Belgien, Spanien och som jag tidigare nämnt Tyskland, Nigeria, Kongo, Finland och inte minst vår egen Strandhäll. Det får mig att tänka att nu i krisens högsta läge är det återigen kvinnorna som ska ta till sopkvasten och se till att vårt livsrum blir rent och juste. Eller är det tvärtom en katapultstol där man inte kan lyckas så därför är det få män som vill inta den? Tål att fundera på!

Sammantaget mycket stark upplevelse med över 3000 delegater och ännu fler på nätet som vill skynda på ett genomförande mot hållbar utveckling i världen./// Vivianne Gunnarsson

Sverige marknadsför "sin" industri

På de olika regeringarnas workshop talade bl.a. tidigare statsminister Stefan Löven om hur fint det är när en Volvobuss produceras av stål fritt från koldioxid. Löven sa sig också vilja ge elenergi till alla barn i Afrika som jobbar i stället för att gå till skolan. Enligt mej en bisarr superpatriarkal kommentar som visar på avsaknad av kunskap om orsak och verkan. Jag menar, varför är det han, en vit man från Sverige, som är den som ska ge ngt till barn i Afrika? Länder samarbetar på lika villkor inom FN. Äldre män och ledare i tidigare ekonomiskt starka länder är kvar i tänket att stärka sin egen export och att ge utveckling till dem som "inget kan" de definierar själva vad som är utveckling.

Sveriges attityd är väsens skild från EUs miljökommissionär litauern Virginijus Sinkevičius som har lovat prioritera cirkulär ekonomi och vill att cirkulär "ekonomipaketet" utvidgas till fler sektorer såsom textilier, livsmedel och informations- och kommunikationsteknologisektorn. Sinkevičius har också lovat att bekämpa föroreningar genom att fokusera på utmaningarna med farliga kemikalier, hormonstörande ämnen samt avrinning av näringsämnen, läkemedel och mikroplast i vatten. Ljuv musik för oss.

Stor kontrast på synsätt på människan, ett antipatriarkats sätt, presenterar SEED. De föreslog att hela spelplanen skulle ändras från global till lokal action för att uppnå hållbarhet. Men tyvärr är det också ett uppifrån och ned sätt att legitimera sin egen godhet på. Faktum är att 70 % av världens odlingar av s.k. stapelvaror, majs, vete, ris, produceras av kvinnor. De var inte företrädare i panelen.

Gröna Kvinnor lyfter in ett tredje sätt att resonera på, vi vill att regeringar lyssnar på dem som utför alla omställningsjobb redan i dag, betalt som obetalt. Tänka globalt och agera lokalt. Globalt ska vi agera för ett stopp av subventioner till all fossil produktion. Och vi vill att Sverige i FN arbetar för en internationell lag som gör större miljöbrott kriminella och att lagföras i Haagdomstolen. Att naturen ges eget värde och rättighet medför synvända och kan hejda brotten, end ekocid.

Lokalt ska vi stödja kvinnors arbete och entreprenörskap därför att forskning visar att det ger välmående för hela familjen. I Sverige ska vi ge grundtrygghet så att även kvinnor, som är den stora gruppen egenföretagare, får föräldrapeng och sjukersättning.

I det fortsatt patriarkala Sverige går flest och störst regionala näringslivsstöd till män. Tio år efter Rio+40 2012 har tonen skärpts, att lära av urfolk kan vara mänsklighetens sista chans. Då var det Gro Harlem Brundtland som avslutade en stor Urfolks konferens på Rios Mässa med orden "det är vi som ska lära av urfolken". Och i Brundtland kommissionens rapport står att "vi inte ska ta mer av jordens resursen än vi ger tillbaka". Men

ingen regering tar ledarskap. Och varken Sverige eller Finland har ens ratificerat ILO konventionen 169 om urfolks rätt. På bild med Oula-Antti Labba och Åsa Larsson
Blind/// Ewa Larsson

Karin Jämtin inleder på Sidas seminarium ett samtal om att stärka kvinnor och flickor för att uppnå klimaträttvisa. Bra att kvinnor tala med varandra om klimatkrisen och ojämställdheten är inte en höger/vänster fråga utan en överlevnadsfråga, menar jag.

På Stockholm 50+ motet fanns så många seminarier att gå på så ibland var det svårt att välja. T. ex. Feminist Climate Justice: Empowering women and girls through the rule of law.

Organizers: International Development Law Organization, Swedish International Development Cooperation Agency, Rights and Resources Initiative, Government of Peru, UN Women

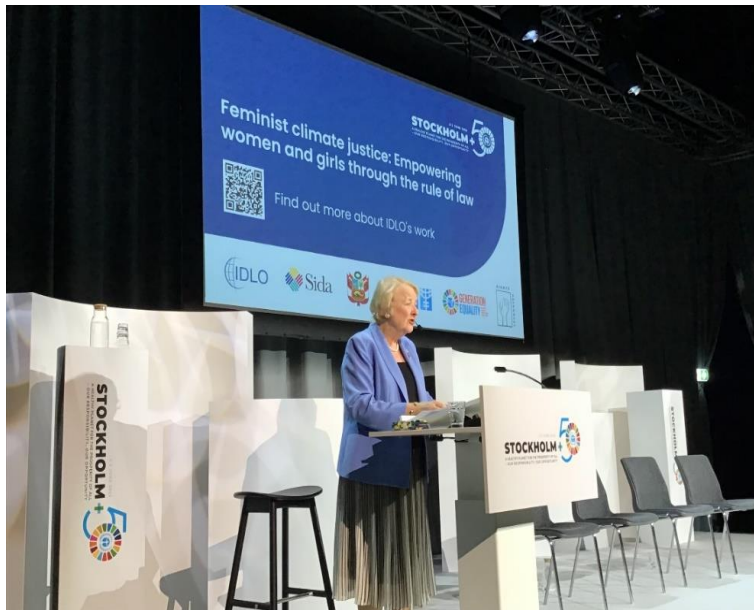

*Kvinnor och flickor ligger i framkant av transformativa klimatåtgärder. Trots detta är kvinnor fortfarande underrepresenterade i miljöbeslutsfattandet. Här diskuterades om hur rättsstatsprincipen förhåller sig till feministiska klimatåtgärder kan förändra rättsliga och institutionella processer relaterade till klimat - och miljöstyrning///
Eva Hallström*

Några av talarna var : Carin Jämtin (Sida), Sarah Hendricks (UN Women)

Det är kvinnor som föder barn och står för majoriteten av det obetalda omsorgsarbetet, självklart ska kvinnor också bestämma över hur framtiden organiseras, för allas vår överlevnad. För det går inte så bra nu, de

manliga världs ledarna får sätta sej på avbytarbänken ett tag och låta kvinnor styra upp till hållbarhet och låta försiktighetsprincipen råda/// Ewa Larsson

Ett annat seminarium jag prioriterade var **"Achieving a healthy planet for all through a gender just recovery"** som organiserades av UNEP, Global Green Growth Institute, UN Women, and the Green Growth Knowledge Partnership Gender Expert Group. Bild Sara Hendricks UN women

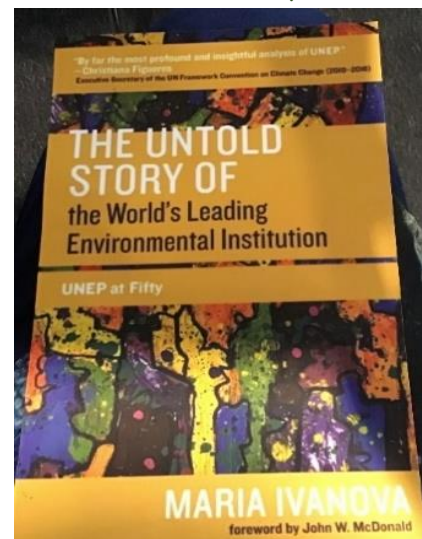
Under detta seminarium diskuterades bl.a. varför begreppet **"Just Transitions"** och genus samt jämlikhet är centrala komponenter i globala

miljöåtgärder för att bekämpa de tre planetariska kriserna och för att uppnå ambitionerna om en bättre post-COVID-värld där missgynnade grupper inom socialt och ekonomiskt får möjlighet att delta och dra nytta av återhämtningsstrategier.

Ett annat seminarium handlade om miljöpolitikens 50 åriga historia ser ut. Där olika föredragshållare berättade om hur detta område har utvecklats.

Maria Ivanova, ass. Professor från Universitet of Massachusetts Boston, talade om UNDP och som skrivit boken **"The untold story of**

the worlds Leading environmental Institution. UNEP at Fifty". Intressant bok om UNDP som bildades 1972 och dess framväxt, framgångar och vision för dess framtid/// Eva Hallström

Avslut 3e juni var möjlighet för 2 minuters stafett tal reserverade endast för större majoritets grupper. Gröna Kvinnor försökte få en tid men det gick absolut inte. I stafett tal presenterade den internationella barn- och ungdomsgruppen sitt arbete som

de jobbat med i åtta månader, **Stockholm+50 Global Youth Policy Paper**.

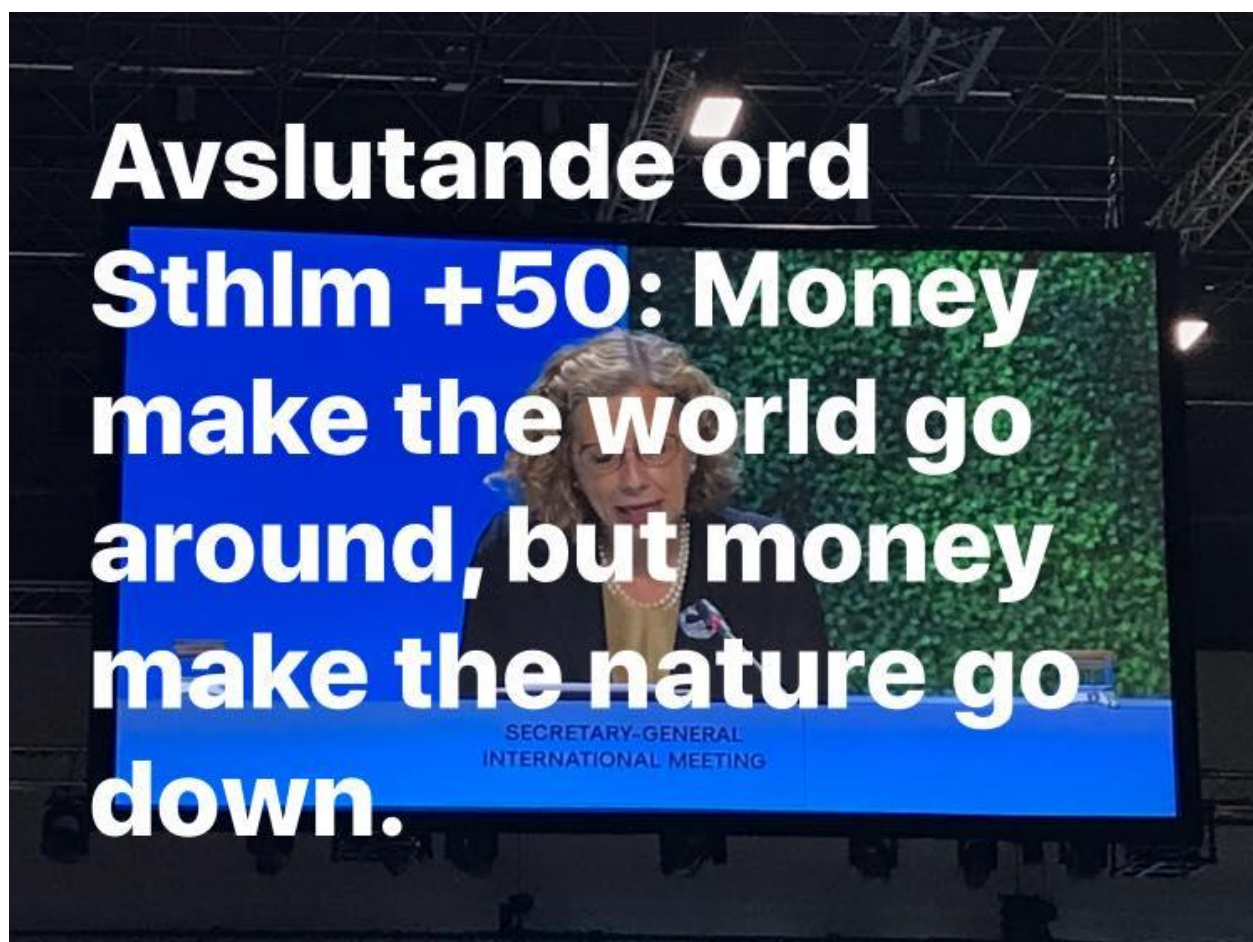
Främsta kravet var att ta bort alla subventioner på fossila bränslen. Ett jubel för antagande utbröt i plenarsalen. Men var tog politikerna i plenarsalen vägen, det är ju de som har ansvar för att genomföra beslutet. Gruppen föreslog också att Stockholm + 50 mötet skulle besluta att rekommendera lagstiftning för att "Stoppa Ekocid". Dvs att större miljö-

och klimatbrott ska kunna väckas i internationella domstolen i Haag genom att den typ av brott också skrivs in i Rom fördraget. Det antogs inte men skrevs in i protokollet.

Organisationen för **"International Development Law Organization"** är tydlig med att gemensamma globala spelregler ska regleras i lag och brott kunna dömas. Det skulle främst gynna kvinnor och naturen.

Efter en del motstånd fick också urfolksgruppen utse en företrädare att tala 2 min i plenum. Här lyfts skillnaden fram mellan ett samtal och att bli lyssnad på. Min kommentar är att samtal i Sverige med samer kan liknas med information från företag och stat av betalda kommunikatörer. Informationsmottagarna får avsätta sin arbetstid utan ersättning för att lyssna. Ett nej mottas inte utan företagen fortsätter sin planering för t ex. gruvbrytning och berörda samebyar får vända sig till domstol på egen bekostnad. Vilket också Europadomstolen kritiserat Sverige för. Skäms Sverige som vägrar ratificera urfolkskonventionen ILO 169.

Inger Anderssons avslutande ord fick kraftfulla applåder. Pengar får världen att gå runt, men pengar gör att naturen förstörs. ///Ewa Larsson

Sammanfattningsvis

FN:s generalsekreterare António Guterres, Sveriges kung Carl XVI Gustaf, statsminister Magdalena Andersson och Kenyas president Uhuru Kenyatta höll inledande anföranden den 2 juni, alla tycktes visa på att de ville ta ansvar.

Omkring 150 länder representerades i Stockholm för att kraftsamla för klimatet och miljön och ca 3000 NGO var ackrediterade på plats. Vilket resulterade i 10 uppmaningar till omvärlden för att öka takten i omställningen. Punkterna i Stockholmsagendan presenterades av Sveriges och Kenyas klimat- och miljöministrar under det avslutande plenarmötet under Stockholm+50 den 3 juni. Det var två händelserika dagar med många intressanta föredrag, tal och inspel. Samt viktiga möten med personer som deltog på konferensen och kontakter som knöts för vidare samarbete och utveckling för kvinnors organisering. Stockholmsagendan uppmanar till att göra mer på en rad avgörande områden, som ungas deltagande, den tunga industrins omställning och inte minst att varje land snabbare måste genomföra det de lovat/// Eva Hallström

Stockholmsagendan: Tio uppmaningar efter Stockholm+50

1. Sätt människans välmående i första rummet, för en hälsosam planet och för allas välstånd.
2. Erkänn och implementera rätten till ren, hälsosam och hållbar miljö genom att uppfylla visionen från princip 1 från 1972 års Stockholmsdeklaration.
3. Anta en systemövergripande förändring av vårt nuvarande ekonomiska system för en hälsosam planet.
4. Stärk genomförandet av befintliga nationella åtaganden för en hälsosam planet, genom att förstärka nationell miljölagstiftning, budget, planeringsprocesser och institutionella ramverk.
5. Säkerställa att offentliga och privata flöden är i linje med åtaganden för miljö, klimat och hållbar utveckling.
6. Skynda på systemövergripande omställning av de sektorer där det finns störst effekt att hämta, så som livsmedel, energi, vatten, byggnader, tillverkning och mobilitet
7. Återuppbygga förtroende för samarbete och solidaritet.
8. Stärka och ge ny energi åt det multilaterala systemet.
9. Erkänna ett ansvar för framtida generationer som en hörnsten för gott beslutsfattande.
10. Ta vidare resultaten från Stockholm+50 genom att stärka och ge ny energi åt pågående internationella processer, så som FN-högnivåmötet Summit of the Future i 2023.

www.gronakvinnor.se